

Apel nr 9/2014
Zrzeszenia Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów
Województwa Lubuskiego
z dnia 22.10.2014r. w sprawie:
Ustawy Prawo o Aktach Stanu Cywilnego
(Druk Senatu RP nr 729)

Na podstawie § 19 ust. 1 lit. n Statutu Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego, zajmując stanowisko we wspólnych sprawach samorządu regionu lubuskiego oświadczają się, co następuje:

Zrzeszenie apeluje o uwzględnienie spostrzeżeń i uwag związanych z procedowaną ustawą prawo o aktach stanu cywilnego (Druk Senatu RP nr 729), w szczególności z wprowadzoną przez Sejm RP poprawką wyrażoną w art. 123 przedmiotowej ustawy:

1. *W okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy rejestracja stanu cywilnego oraz dokonywanie czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego mogą odbywać się na podstawie przepisów dotychczasowych.*
2. *W przypadku rejestracji stanu cywilnego oraz czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego dokonanych na podstawie przepisów dotychczasowych, akty stanu cywilnego podlegają przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego nie później niż do dnia 31 grudnia 2015r.*

Zgodnie z przyjętymi założeniami zasadniczym celem nowej regulacji jest podniesienie jakości rejestracji stanu cywilnego oraz poprawa sprawności procesów administracyjnych, realizowanych przez państwo jako rejestratora zdarzeń. Cel ten ma zostać osiągnięty przez zapewnienie wszystkim kierownikom USC w Polsce możliwości prowadzenia od dnia 1 stycznia 2015r. rejestracji stanu cywilnego w postaci elektronicznej. Planowane przedsięwzięcie wpisuje się w nurt przyjętych dokumentów strategicznych, tj. „Strategii Rozwoju Kraju 2020 oraz strategii „Sprawne Państwo 2020”, w których dla usprawnienia państwa przewiduje się planowaną i konsekwentną informatyzację.

Wszystkie zdarzenia z zakresu stanu cywilnego mają być ewidencjonowane wyłącznie w systemie teleinformatycznym, a akty stanu cywilnego sporządzone dotychczas w postaci papierowej będą przenoszone do systemu stopniowo, np. w wyniku dokonania zmian w akcie stanu cywilnego. Nowe zasady prowadzenia rejestracji stanu cywilnego w systemie teleinformatycznym pozwolą między innymi na:

- odejście od papierowych aktów stanu cywilnego,

- uzyskanie odpisu aktu stanu cywilnego, w tym również w postaci dokumentu elektronicznego, w dowolnym USC na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od tego, gdzie jest przechowywany dany akt,
- dostęp kierowników do elektronicznych aktów stanu cywilnego, co zwolni osoby z obowiązku przedkładania w USC odpisów aktów stanu cywilnego przy realizacji czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, a urzędników USC od przekazywania pocztą informacji o zmianach związanych ze stanem cywilnym,
- zdalną aktualizację przez kierownika USC rejestru PESEL o zdarzeniach z zakresu rejestracji stanu cywilnego, co usprawni zasilanie rejestru PESEL danymi z zakresu rejestracji stanu cywilnego i w konsekwencji zapewni referencyjność tego rejestru oraz prawidłową identyfikację obywatela na jego podstawie.

Ponadto nowy akt prawny dąży do usprawnienia i uproszczenia postępowań związanych z dokonywaniem zmian w aktach stanu cywilnego. Przewidziano w nim między innymi:

- odejście od decyzji administracyjnych na rzecz czynności materialno-technicznych zakończonych wydaniem odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego; będzie to dotyczyło m.in. uzupełnienia lub sprostowania aktu stanu cywilnego,
- liberalizację zasad zawierania małżeństw poza USC na wniosek osób zamierzających zawrzeć małżeństwo,
- zastąpienie postępowań sądowych procedurą administracyjną w sprawach sprostowania aktu stanu cywilnego na podstawie akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego lub wcześniejszych aktów stanu cywilnego prowadzonych dla osoby albo zagranicznych dokumentów stanu cywilnego, o ile stwierdzają one zdarzenie wcześniejsze i dotyczą tej osoby lub jej wstępnych, w oparciu o inne dokumenty, co znacznie skróci i uprości tego rodzaju postępowania.

Dodatkowo mające wejść w życie nowe regulacje mają przyczynić się do poprawy jakości rejestracji stanu cywilnego, co przełoży się na podniesienie bezpieczeństwa i pewności obrotu prawnego.

Wymienione zmiany niewątpliwie w znaczący sposób wpłyną na organizację pracy i sposób funkcjonowania USC w całej Polsce. Instytucje te zlokalizowane są w systemie administracji samorządowej na szczeblu gminnym. To powoduje, że wszelkie rozwiązania, które niesie za sobą nowa ustawa, w największym stopniu dotyczyć będą bezpośrednio obywateli oraz tych gmin, w których zlokalizowane są USC. Powyższe wskazuje, że dla zapewnienia prawidłowego wdrożenia tak rozległych i istotnych zmian niezwykle ważna jest współpraca ze stroną samorządową.

Uchwalona przez Sejm poprawka wyrażona w art. 123 przedmiotowej ustawy, dająca możliwość funkcjonowania w określonym czasie dwóch aktów prawnych (obecnej ustawy i nowej), w naszej ocenie stanowi bardzo duże zagrożenie dla zachowania bezpieczeństwa i jednolitości

systemu rejestracji stanu cywilnego w Polsce. Czyni również niemożliwym osiągnięcie wskazanych powyżej celów wprowadzenia w życie nowych rozwiązań. Niewątpliwie sprawą bezdyskusyjną jest fakt, że rejestracja zdarzeń z zakresu stanu cywilnego jest tym obszarem działania państwa, który ma fundamentalne znaczenie dla całego społeczeństwa jak i dla samego państwa. Kreowane dokumenty (akty stanu cywilnego) określają bowiem tożsamość każdego obywatela i kształtują jego byt w systemie administracji publicznej. Powyższe wskazuje, że rola USC oraz to w jaki sposób będą wykonywane zadania przez te instytucje, powinna zostać objęta szczególną troską ze strony Ustawodawcy.

Wskazać należy, że **przepisy obecnej ustawy i mającej wejść w życie znacząco się różnią, powodując tym samym odmienne sposoby realizacji tych samych spraw.** Różnice występują w aspekcie proceduralnym jak i materialnym. Dla przykładu wymienić można realizację spraw dotyczących wydawania odpisów. Obecnie obowiązuje właściwość miejscowa według miejsca sporządzenia aktu. Według nowych rozwiązań uzyskanie odpisu aktu stanu cywilnego ma być możliwe w każdym USC bez względu na miejsce jego rejestracji pierwotnej. Zmianie ulega także katalog podmiotów uprawnionych do uzyskania odpisów. W takiej sytuacji znajdzie się także czynność wpisania treści zagranicznych aktów stanu cywilnego do polskich ksiąg stanu cywilnego, sprostowania aktów stanu cywilnego, uzupełnienia treści aktu stanu cywilnego, itp. Realizacja zadań z zakresu rejestracji stanu cywilnego również zupełnie inaczej będzie wyglądała od strony technicznej i informatycznej pod regulacjami nowej ustawy. Sytuacja, kiedy każdy z USC w Polsce będzie posiadał dowolność wyboru w oparciu o jakie przepisy prawa dokona poszczególniej rejestracji stanu cywilnego, całkowicie narusza zasadę jednolitości państwa wyrażoną w art. 3 Konstytucji RP.

Wskazać także należy, że kwestionowana regulacja prowadzi do istotnego spotęgowania niejasności interpretacyjnych. Niejasności te z kolei odnoszą się do następstw prawnych powstałych na skutek dokonanych czynności przez USC. Sytuacja taka w największym stopniu stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa obywateli, bowiem to ich dane oraz ich tożsamość jest zawarta w aktach stanu cywilnego. Nie rozwiązana jest bowiem sprawa uprawnienia do decydowania o sposobie realizacji danej czynności. Czy prawo takie będzie posiadał Kierownik USC? Czy prawo do decydowania na podstawie przepisów jakiej ustawy zostanie zrealizowana dana sprawa będzie przysługiwało obywatelowi? Omawiane rozwiązanie zatem w żaden sposób nie jest ułatwieniem funkcjonowania USC w początkowym okresie obowiązywania nowych przepisów. Konieczność funkcjonowania w dwóch systemach rejestracji przekracza bowiem możliwości organizacyjne jak i techniczne, które posiadają te instytucje. Gminy, które już w chwili obecnej przekazują znaczące środki finansowe z dochodów własnych na zapewnienie sprawnego funkcjonowania rejestracji stanu cywilnego, nie będą w stanie zadbać o prawidłowe wykonywanie zadań zleconych.

Istotnym argumentem poddającym w wątpliwość zasadność przyjętego rozwiązania jest także brak zgodności z podstawowymi zasadami dobrych technik legislacyjnych. W omawianej sytuacji wymagane jest formułowanie przepisów przejściowych w sposób jednoznaczny i precyzyjny, odnoszący się do konkretnych postępowań, stanów prawnych lub czynności. Rozstrzygnięcia intertemporalne powinny być zawsze efektem świadomych i przemyślanych decyzji legislatora. Powinny także uwzględniać możliwie wszystkie konsekwencje, które takie rozwiązanie wywoła. Niestety, wprowadzony sposób rzekomego rozwiązania omawianej kwestii w najmniejszym stopniu nie uwzględnia przytoczonych powyżej norm tworzenia prawa. To pozwala wskazać, że naruszona zostaje także zasada wyrażona w art. 2 Konstytucji RP, stanowiąca przejaw ogólnej zasady ochrony zaufania do państwa i prawa. Zasada ta winna wyrażać się między innymi obowiązkiem Ustawodawcy do należytego uregulowania sytuacji intertemporalnych. Zaznaczyć należy, że w polskiej kulturze prawnej zostały już dawno wykształcone reguły międzyczasowe, które znajdują zastosowanie w procesie stosowania prawa.

Mając na uwadze powyższe oraz kierując się daleko idącą troską o bezpieczeństwo obywateli i należyte wykonywanie zadań zleconych, **apelujemy o gruntowne przeanalizowanie przytoczonych argumentów.** Uznać bowiem należy, że nie można odnaleźć istotnych i racjonalnych argumentów przemawiających za wprowadzeniem w życie rozwiązania zawartego w art. 123 omawianej ustawy. Tym samym wnioskujemy o uwzględnienie udziału w ewentualnych pracach Komisji Senackiej przedstawiciela Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego celem zagwarantowania wpływu strony samorządowej na tworzone przepisy prawa.

Międzywodzie, dnia 22 października 2014r.

**ZRZESZENIE PREZYDENTÓW,
BURMISTRZÓW I WÓJTÓW**
woj. LUBUSKIEGO
65-415 Zielona Góra, ul. Grottgera 7
NIP 973-06-49-829

PREZES
Zrzeszenia Prezydentów, Burmistrzów
i Wójtów Województwa Lubuskiego
mgr inż. Wadim Tyszkiewicz

Otrzymują:

1. Pan Radosław Sikorski - Marszałek Sejmu RP
2. Pan Bogdan Borusewicz - Marszałek Senatu RP
3. Pani Ewa Kopacz - Prezes Rady Ministrów Rządu RP
4. Pani Teresa Piotrowska - Minister Spraw Wewnętrznych
5. Pan Szymon Wróbel – Sekretarz Strony Rządowej, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
6. Pan Andrzej Porawski – Sekretarz Strony Samorządowej, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
7. Pan Piotr Zgorzelski - Poseł na Sejm RP, Przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
8. Pan Janusz Sepioł – Senator RP, Przewodniczący Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
9. Pan Paweł Arndt – Poseł na Sejm RP, Przewodniczący Sejmowej Komisji Finansów Publicznych
10. Pan Kazimierz M. Kleina - Senator RP, Przewodniczący Senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych
11. Pani Elżbieta Polak - Marszałek Województwa Lubuskiego
12. Pan Tomasz Możejko – Przewodniczący Sejmiku Województwa Lubuskiego
13. Pan Jerzy Ostroch - Wojewoda Lubuski
14. Pan Marek Cieślak – Starosta Żarski, Przewodniczący Konwentu Powiatów Województwa Lubuskiego
15. Pani Helena Hatka – Senator RP
16. Pan Stanisław Iwan – Senator RP
17. Pan Robert Dowhan – Senator RP
18. Pan Stefan Niesiołowski – Poseł na Sejm RP
19. Pani Krystyna Sibińska – Poseł na Sejm RP
20. Pan Witold Pahl – Poseł na Sejm RP
21. Pani Bożena Sławiak – Poseł na Sejm RP
22. Pan Waldemar Sługocki – Poseł na Sejm RP
23. Pan Józef Zych – Poseł na Sejm RP
24. Pan Bogusław Wontor – Poseł RP
25. Pani Elżbieta Rafalska – Poseł na Sejm RP
26. Pan Jerzy Materna – Poseł na Sejm RP
27. Pan Marek Ast – Poseł na Sejm RP
28. Pan Maciej Mroczek – Poseł na Sejm RP
29. Pan Mariusz Poznański – Przewodniczący Związku Gmin Wiejskich RP, Wójt Gminy Czerwonak
30. Pan Ryszard Grobelny - Prezes Związku Miast Polskich, Prezydent Miasta Poznania
31. Pan Marek Tramś – Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich, Starosta Polkowicki
32. Pan Paweł Adamowicz – Prezes Zarządu Unii Metropolii Polskich, Prezydent Miasta Gdańska
33. Pan Wojciech Długoborski – Prezes Zarządu Unii Miasteczek Polskich, Burmistrz Miasta Chojna
34. Sygnatariusze Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych
35. „Wspólnota”
36. „Gazeta Wyborcza”
37. „Gazeta Prawna”
38. „Rzeczpospolita”
39. „Puls”
40. TVP Gorzów
41. Radio Zachód
42. portalsamorzadowy.pl
43. wartowiedziec.org